

NOUA DIMENSIUNE A RĂZBOIULUI ASIMETRIC: RĂZBOIUL DE GHERILĂ AL LTTE ÎN SRI LANKA

Punsara AMARASINGHE

*Cercetător post-doctoral, Institute of Law, Politics and Development,
Scuola Superiore Sant Anna, Pisa, Italia
DOI: 10.55535/GMR.2025.2.03*

This paper intends to revisit the military theory of "Asymmetric Warfare" from a new dimension based on the guerrilla campaign led by Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE), a terrorist group who fought against the Sri Lanka's legitimate government for thirty years. The task of this study contains a specific approach as it highlights "Composite Warfare", a new dynamic emerged much later.

The results emerging from this study unfolds how nation states in the 21st century concern about the irregular warfare as the subject matter of this paper, LTTE's Guerrilla War against State of Sri Lanka, provides a classic example. LTTE utilizes a variety of tactics and strategies, some of which are well-known, tried, and tested, while others are new and original. The result is a new dimension of asymmetric warfare.

Keywords: Sri Lanka; LTTE; asymmetric war; guerilla; insurgency;

Traducere și adaptare: Diana-Cristiana LUPU.

Numărul 2/2025

54

INTRODUCERE

Războiul asimetric descrie un conflict în care există o disparitate semnificativă de putere între actorii opuși, determinând puterea mai slabă să utilizeze modalități și mijloace indirecte și inovatoare pentru a compensa deficitul. Este opusul direct al războiului simetric, în care două puteri au, în mare măsură, capacități militare și resurse asemănătoare și se bazează pe tactici care sunt, în general, similare. Termenul este frecvent folosit de către academicieni și teoreticieni militari pentru a descrie ceea ce este cunoscut și sub numele de „război de gherilă”, „insurgență”, „terorism”, „contrainsurgență” și „contraterorism”; ciocnirea dintre o armată formală și un adversar informal cu resurse, materiale și umane, inferioare. Deși este o idee la fel de veche ca războiul în sine, are origini relativ recente. Se crede că își are rădăcinile într-un articol publicat de Andrew J.R. Mack în revista *World Politics*, în 1975, respectiv, *Why Big Nations Lose Small Wars: The Politics of Asymmetric Conflict/De ce națiunile mari pierd războaiele mici: Dimensiunea politică a conflictului asimetric*. (Mack, 1975). Conceptul și studiul asimetriei sunt atribuite, în primul rând, americanilor.

Aceasta ocupă un loc semnificativ în gândirea militară americană, iar multe dintre cele mai influente lucrări își au originea în sistemul de apărare american. Asimetria a fost menționată oficial, pentru prima dată, în 1995, în *The Joint Warfare Doctrine of the U.S. Army* (Jablonsky, 2008). Aceasta definește conflictele asimetrice ca fiind bătălii între forțe diferite. Elementul surpriză este văzut ca o componentă esențială și se observă că se poate dovedi deosebit de letal dacă forța atacată este nepregătită sau nu este gata să se apere. Războiul asimetric a început să se bucure de o atenție sporită la sfârșitul anilor 1990, fiind prezentat în Raportul *Quadrennial Defense Review* (1997) și, apoi, în *Joint Strategic Review* (1999). Unul dintre principalele documente publice care descriu doctrina militară a SUA, *Quadrennial Defense Review*, discută posibilitatea ca dominația Americii în arena convențională

Războiul asimetric descrie un conflict în care există o disparitate semnificativă de putere între actorii opuși, determinând puterea mai slabă să utilizeze modalități și mijloace indirecte și inovatoare pentru a compensa deficitul.

55

TEORIE ȘI ARTĂ MILITARĂ

să-i determine pe inamicii acesteia să folosească tactici asimetrice împotriva sa. Aceasta ar putea implica utilizarea unor abordări neconvenționale pentru a eluda sau a submina punctele forte ale Americii, exploatând, în același timp, vulnerabilitățile sale.

Carl von Clausewitz (1792-1831) descrie războiul drept „... o continuare a politicii cu alte mijloace”. (Clausewitz, 2003). Cât privește războiul asimetric, nu există un termen acceptat universal sau o definiție clară. În sens general, acesta poate fi descris ca un război între beligeranți a căror putere militară relativă diferă semnificativ.

În studiul său, *Asymmetric Warfare: Sizing the Threat/Războiul asimetric: Dimensionarea amenințării* (1997), Paul F. Herman definește războiul asimetric ca un set de practici operaționale axate pe negarea avantajelor și exploatarea vulnerabilităților mai degrabă decât pe implicarea în angajamente tradiționale (Herman, 1997). În studiul lor din 2001, *Asymmetry and U.S. Military Strategy: definition, background, and strategic concepts/Asimetria și strategia militară a SUA: definiție, context și concepte strategice*, dr. Steven Metz și dr. Douglas Johnson definesc asimetria foarte clar și precis: „În domeniul afacerilor militare și al securității naționale, asimetria reprezintă acțiunea, organizarea și gândirea diferită față de adversari, cu scopul de a maximiza propriile avantaje, a exploata slăbiciunile adversarului, a avea inițiativa sau obține o mai mare libertate de acțiune. Aceasta poate fi politico-strategică, strategică-militară, operațională sau o combinație a acestora. Poate implica diferite metode, tehnologii, valori, organizații, perspective de timp sau o combinație a acestora. Poate fi pe termen scurt sau lung. (...) Poate avea atât dimensiuni psihologice, cât și fizice.” (Metz, Johnson, 2001).

Conflictele asimetrice, în special pe fondul conflictelor interstatale, etnice și civile, reprezintă cele mai probabile amenințări la adresa suveranității unui stat vulnerabil. Un atac asimetric poate fi direct sau indirect. Acesta poate fi folosit în moduri acoperite sau evidente pentru a submina fundamentele elementelor puterii naționale și a amenința „centrul de greutate”. Capacitatea de a valorifica imprezibilitatea tacticilor proprii oferă forței insurgente un avantaj cheie, chiar și asupra celor mai performante armate. Ivan Arreguin-Toft, în articolul său referitor la *How the Weak Win Wars/Cum câștigă cei slabi războaiele* (2001), descrie două strategii diferite care au fost utilizate în mod

tradițional de actorii puternici împotriva actorilor slabi: *atacul direct* – utilizarea resurselor militare pentru a captura sau a elimina forțele armate ale unui adversar. Scopul principal ar fi câștigarea războiului prin distrugerea capacității adversarului de a se angaja într-o luptă armată. Atacatorul ar viza, de obicei, centrele economice vitale, cum ar fi orașele industriale, aeroporturile și porturile; *barbaria* – încălcarea sistematică a legilor războiului în urmărirea unui obiectiv militar sau politic. Deși aceasta poate include utilizarea de arme interzise, precum agenți chimici și biologici, principala caracteristică este aceea că sunt vizați și necombatantii (de exemplu, bombardamentul atomic de la Hiroshima și Nagasaki, august 1945) (Arreguin-Toft, 2001). În etapa finală a celui de-Al Doilea Război Mondial, bombe atomice au fost lansate asupra orașelor japoneze Hiroshima și Nagasaki, ucigând cel puțin 129.000 de oameni. Aceasta constituie singura utilizare a armelor nucleare în război din istoria omenirii. Șocul acestor evenimente l-a determinat pe împăratul Hirohito să intervină și a făcut ca Japonia să admită atât înfrângerea, cât și capitularea necondiționată (Kennedy, 1988).

Războiul din secolul al XXI-lea este un nou „animal” – unul care arată ca predecesorii săi la exterior, dar care, la o examinare mai atentă, se dovedește a fi condus de tactici diferite, gândire diferită și chiar de o altă rasă de luptători. Deși expertii în securitate au luat, în mare parte, în considerare acest lucru – rezultând o gamă largă de materiale care tratează subiectul general –, aceștia au ignorat lupta dusă de Sri Lanka împotriva *Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE)/Tigrii Eliberării Tamil Eelam*. Prin urmare, ar fi greu să găsim prea multe lucrări care sunt accesibile atât publicului larg, cât și cititorilor mai familiarizați cu subiectul.

Pentru a acoperi această lacună, am adoptat o abordare specifică a subiectului. Bazându-mă pe expertiza mea de teoretician, am tratat Sri Lanka drept studiu de caz independent în războiul asimetric. Folosind lecțiile și observațiile desprinse din războiul Eelam, am încercat să prezint teoriile mele cu privire la utilizarea războiului asimetric. Natura acestor noi dimensiuni care au apărut în războiul asimetric dezvăluie modul în care războaiele neconvenționale, cum ar fi campaniile de gherilă, pot genera provocări la adresa aparatului de securitate. Dimensiunile moderne ale războiului asimetric legate

În etapa finală a celui de-Al Doilea Război Mondial, bombe atomice au fost lansate asupra orașelor japoneze Hiroshima și Nagasaki, ucigând cel puțin 129.000 de oameni. Aceasta constituie singura utilizare a armelor nucleare în război din istoria omenirii. Șocul acestor evenimente l-a determinat pe împăratul Hirohito să intervină și a făcut ca Japonia să admită atât înfrângerea, cât și capitularea necondiționată.

Carl von Clausewitz descrie războiul drept „... o continuare a politicii cu alte mijloace”. Cât privește războiul asimetric, nu există un termen acceptat universal sau o definiție clară. În sens general, acesta poate fi descris ca un război între beligeranți a căror putere militară relativă diferă semnificativ.

de contextul din Sri Lanka oferă un avertisment important pentru strategii militare, deoarece evidențiază modul în care un actor nestatal își poate accelera toată forța, perturbând ordinea societății.

DIFFERENȚELE ȘI ASEMĂNĂRILE EXISTENTE ÎNTRE ACEST NOU STIL DE RĂZBOI ȘI „ÎNCARNĂRILE” SALE PRECEDENTE

Asimetrie tactică

Tigrii Tamil aveau propriul sistem judiciar, propria poliție și chiar un sistem bancar pentru teritoriul pe care îl controlau. Această lucrare își propune să exploreze unele dintre tacticile militare ale LTTE și provocările pe care le-au reprezentat pentru statul srilankez. Pe măsură ce lumea se îndreaptă către o etapă din ce în ce mai globalizată, schimbul de informații, strategie și tehnologie este acum mai ușor ca niciodată. Povestea modului în care LTTE au reușit să evolueze dintr-un grup de tineri într-un grup terorist formidabil și nemilos este un indicator al viitorului războiului în sine. Actorii nestatali nu mai au niciun motiv să-și continue rezistența cu tactici convenționale – un exemplu precum LTTE demonstrează clar cât de puternic poate fi războiul asimetric în mâinile unui adversar imaginativ și imprevizibil.

LTTE a folosit pe scară largă dispozitive explozive improvizate, unele dintre ele nefiind folosite niciodată anterior, pentru a ataca forțele armate srilankeze și necombatanții. Velupillai Prabhakaran – liderul organizației – a fondat LTTE pe 5 mai 1976, acuzând majoritatea sinholeză că i-a privat pe tamili de teritoriul, limba, cetățenia, viața economică, locurile de muncă și educația lor, distrugând, astfel, toate atributele presupusei lor naționalități. În 1983, grupul nu avea armament și avea un nucleu alcătuit din mai puțin de 50 de membri. Patru ani mai târziu, înregistrase o rată de creștere uimitoare, devenind o forță capabilă să înfrunte armata indiană, a patra cea mai mare armată din lume (Chandrapaeruma, 2012, p. 45).

LTTE a fost pionier în utilizarea atentatorilor sinucigași cu bombă în războiul modern și, de asemenea, în utilizarea scuturilor umane. Ambele tactici și-au demonstrat capacitatea de a submina complet normele tradiționale ale războiului, ceea ce a oferit, în cele din urmă, anumite precedente terorismului internațional. Luând în considerare

exemplul scuturilor umane, de exemplu, utilizarea ființelor umane ca bariere de protecție de către LTTE a demonstrat măsura în care modul lor de operare s-a concentrat pe ideea de surpriză. Conflictul din Sri Lanka poate fi împărțit în patru etape: primul război Eelam (1983-1987), al doilea război Eelam (1990-1995), al treilea război Eelam (1995-2002) și al patrulea război Eelam (2006-2009). Fiecare etapă dezvăluie o diversitate remarcabilă în tacticile și strategiile LTTE. Chiar și grupuri teroriste la fel de infame precum Al-Qaeda și insurgenții din Irak au fost inspirate de LTTE (Swamy, 2009).

LTTE era organizată în două componente principale – o aripă militară și una politică. Ambele diviziuni erau supravegheate de un organ central de conducere, subordonat direct liderului organizației. Aripa militară era formată din: o componentă aeriană, cu mai multe aeronave ușoare, probabil prima forță aeriană din lume deținută și controlată de o organizație interzisă ca grupare teroristă; o componentă navală, cu un număr mare de ambarcațiuni ușoare, cu profil redus; și o forță terestră, alcătuită din infanterie, artilerie, genști și transmisioniști. Atacatorii cu bombe sinucigași, Tigrii Negri, reprezentau o componentă majoră a tacticilor lor. Diverse unități se specializau într-o gamă largă de arme, la fel ca în cazul forțelor armate convenționale. LTTE poseda, de asemenea, o unitate de informații extrem de eficientă, care opera la nivel internațional. LTTE nu poate fi clasificată pur și simplu drept încă o forță de luptă „neconvențională” sau „de gherilă”. Pe lângă capacitățile neconvenționale, aceasta poseda toate atributele forțelor armate convenționale și avea capacitatea de a purta război convențional și împotriva „centrului de greutate”, un fapt adesea uitat astăzi (Gunaratna, 1987). Este important de menționat în această etapă că, în timpul primului război Eelam, Armata din Sri Lanka nu era atât de avansată din punct de vedere tehnologic. În ciuda superiorității numerice față de LTTE, tacticile de gherilă folosite de cei din urmă au surmontat dezavantajul. Strategia de bază a LTTE ar putea fi definită ca „cei 3 M”. (Ib.)

În istoria războiului, asimetriile de organizare au fost, de asemenea, importante. Pentru a echilibra disparitatea numerică, LTTE a mobilizat civili pentru eforturile sale de război. Prin inovație în organizarea lor, au dobândit un avantaj pe care nu îl aveau în sens convențional. (Stokke, 2006). Ca mișcare insurgentă, LTTE și-a dat seama că puterea lor rezida

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

LTTE era organizată în două componente principale – o aripă militară și una politică.

Ambele diviziuni erau supravegheate de un organ central de conducere, subordonat direct liderului organizației.

Velupillai Prabhakaran – liderul organizației – a fondat LTTE pe 5 mai 1976, acuzând majoritatea sinholeză că i-a privat pe tamili de teritoriul, limba, cetățenia, viața economică, locurile de muncă și educația lor, distrugând, astfel, toate atributele presupusei lor naționalități.

Pentru LTTE, minele, dispozitivele explozive improvizate/improvised explosive devices (IEDs) și capcanele reprezentau o armă asimetrică integrată.

Știind că forțele armate din Sri Lanka trebuiau să avanseze, au exploatat la maximum această oportunitate. Minele anti-personal/claymore, improvizate sau grupate, cu o cantitate mare de explozibil, erau utilizate, în mod obișnuit, pentru a optimiza numărul de victime. Aceste mine erau atent camuflate și activate prin dispozitive de control de la distanță.

În oamenii proprii și în civilii care îi sprijineau. LTTE și-a dezvoltat și fabricat propriile arme și muniții. Pentru a-și spori propria putere de foc, au inventat arme similare mortierelor. Unul dintre acestea a fost mortierul Baba, care avea o rază maximă de acțiune de 1-2 kilometri. A fost urmat de Pasilan 2000, un mortier greu sau anti-mortier, care avea caracteristicile unui lansator de rachete. Focosul transporta 25-30 kg de explozibili, iar rapoartele sugerează că cea mai recentă variantă ar fi putut avea o rază de acțiune de până la 25 km.

Fabricile de muniții LTTE erau, de asemenea, capabile să producă mine antipersonal improvizate, mine antitanc, bombe mortier, mine maritime, mine anti-personal/claymore, dispozitive explozive improvizate, ambarcațiuni sinucigașe subacvatice și bombe aeriene. Unele dintre respectivele obiective s-au dovedit capabile să modifice aeronave comerciale mai mici în aeronave de atac. Aceste ateliere au reușit, de asemenea, să construiască un mini-submarin.

Impact maxim și psihologia haosului

Pentru LTTE, minele, dispozitivele explozive improvizate/improvised explosive devices (IEDs) și capcanele reprezentau o armă asimetrică integrată. Știind că forțele armate din Sri Lanka trebuiau să avanseze, au exploatat la maximum această oportunitate. Minele anti-personal/claymore, improvizate sau grupate, cu o cantitate mare de explozibil, erau utilizate, în mod obișnuit, pentru a optimiza numărul de victime. Aceste mine erau atent camuflate și activate prin dispozitive de control de la distanță. Țintele erau întotdeauna atent selectate pentru impact, adesea fiind reprezentate de conducerea armatei, convoaie militare, personalități politice de top și vehicule de transport public foarte aglomerate. Alte tipuri de bombe și dispozitive explozive, cum ar fi „Minele Johnny” și „Booby Traps”, erau create special pentru a viza trupele care avansau. În acest scop, resturi metalice și bucăți de explozibili erau adesea utilizate pentru a fabrica capcane antipersonal improvizate. Aceste tactici aveau un impact psihologic profund. Obiectivul nu era de a ucide, ci de a provoca mutilări și de a slăbi moralul (Ganguly, 2018).

Deși era o forță neconvențională care lupta pe linii de gherilă, LTTE s-a bazat pe apărări puternic fortificate, în special în ultima fază a războiului Eelam. Uneori, au funcționat ca forțe armate convenționale

care apărau linii fortificate, alteori au operat ca un grup de gherilă. Amestecul de abordări convenționale și neconvenționale a făcut ca LTTE să fie unică. LTTE avea o serie de linii de apărare unde putea rezista oricărei forțe care înainta. Prima linie de apărare cuprindea un dig de pământ și buncăre camuflate subterane sau la nivelul solului, la fiecare 25 de metri. Garduri din frunze de palmier au fost construite pentru a evita observarea și atacurile armatei din Sri Lanka. Câmpuri de mine au fost adesea amplasate în fața liniilor de apărare, împreună cu mine antipersonal improvizate numite „Johnny Mines”. Tranșee de comunicații au fost săpate pentru întărirea sau pentru retragerea pe următoarea linie de apărare, pentru a oferi sprijin în luptă. Fiecare dintre acestea era înțesată cu „capcane” (Swamy, 2009).

Atacuri sinucigașe

În primele etape, Tigrii Tamili nu își permiteau armamentul convențional greu de care aveau nevoie pentru a confrunta guvernul și forțele armate din Sri Lanka. Pentru a compensa, au recrutat Tigrii Negri, o unitate specială de cadre atent selecționate și antrenate pentru a comite atacuri sinucigașe împotriva Țintelor militare și civile. În pura tradiție a războiului asimetric, au creat o armă nouă și terifiantă pentru a compensa lipsa lor de putere de foc. Aceasta a fost bomba umană. Utilizarea atentatorului sinucigaș ca armă ofensivă, ca tactică atât politică, precum și militară, a devenit parte a modului de operare al LTTE, o caracteristică obișnuită a arsenalului lor, pe care l-au desfășurat de nenumărate ori. Ca armă psihologică, impactul a fost devastator. Scopul principal nu era doar de a ucide și distruge, ci și de a șoca, oripila și teroriza.

Analizând aceste detalii, este clar că toate asasinatele au fost preventive, respectiv menite să prevină potențiale campanii politice și militare împotriva LTTE. Într-un interviu acordat cu câteva zile înainte de moartea sa, Rajiv Gandhi a declarat că, dacă va reveni la putere, va trimite Indian Peace Keeping Force (IPKF)/Forța Indiană de Menținere a Păcii pentru a dezarma LTTE. Tigrii erau foarte îngrijorați de alegerile generale din 1991. Ei considerau că, dacă Rajiv Gandhi va reveni la putere, IPKF va fi trimisă înapoi în Sri Lanka. Ranjan Wijeratne a fost asasinat din motive similare. Era cunoscut ca un lider eficient și nemilos. Până în 1989, tocmai zdrobise rebeliunea JVP și dăduse de înțeles că urma LTTE. Lista eșecurilor LTTE este și mai semnificativă.

În primele etape, Tigrii Tamili nu își permiteau armamentul convențional greu de care aveau nevoie pentru a confrunta guvernul și forțele armate din Sri Lanka. Pentru a compensa, au recrutat Tigrii Negri, o unitate specială de cadre atent selecționate și antrenate pentru a comite atacuri sinucigașe împotriva Țintelor militare și civile.

Acestea au inclus tentative de atacuri sinucigașe asupra președintelui de atunci, Chandrika Kumaratunga (18 decembrie 1999), a secretarului Apărării, Gotabhaya Rajapaksa (1 decembrie 2006), și a comandantului de atunci al armatei din Sri Lanka, generalul Sarath Fonseka (25 aprilie 2006).

Ambuscade în mediul urban

Pe 14 august 2006, un convoi care îl transporta pe înaltul Comisar pakistanez în Sri Lanka, Bashir Wali Mohamed, a fost lovit de o mină anti-personal/ claymore, ascunsă într-o ricșă auto. Difuzoarele fabricate în cutii de lemn pentru sistemul stereo erau o imagine obișnuită în ricșele auto din toată Sri Lanka. Minele au fost ascunse în interiorul acelor difuzoare, iar vehiculul a fost parcat pe marginea drumului, ceea ce a stârnit suspiciuni minime. În timp ce coloana de mașini trecea, mina a fost activată prin telecomandă.

Ambuscadele au fost organizate într-un mod neconvențional de către LTTE, chiar și în capitala Colombo. Pe 14 august 2006, un convoi care îl transporta pe înaltul Comisar pakistanez în Sri Lanka, Bashir Wali Mohamed, a fost lovit de o mină anti-personal/claymore, ascunsă într-o ricșă auto. Difuzoarele fabricate în cutii de lemn pentru sistemul stereo erau o imagine obișnuită în ricșele auto din toată Sri Lanka. Minele au fost ascunse în interiorul acelor difuzoare, iar vehiculul a fost parcat pe marginea drumului, ceea ce a stârnit suspiciuni minime. În timp ce coloana de mașini trecea, mina a fost activată prin telecomandă.

Înaltul Comisar a scăpat nevătămat, dar șapte persoane (inclusiv patru membri ai comando-ului armatei) au fost ucise și alte șaptesprezece rănite în explozie. Obiectivul atacului a fost de a avertiza guvernul Pakistanului, care furnizase echipamente militare guvernului din Sri Lanka. Metoda utilizată a fost simplă, ingenioasă și inofensivă. Ricșa auto era parte cotidiană a scenei urbane din Sri Lanka, atât de vizibilă, încât era considerată ca atare. La mai puțin de patru luni după acel eveniment, o metodă similară a fost folosită în tentativa de asasinare a secretarului Apărării, Gotabhaya Rajapaksa (DeVotta, 2009).

Dimensiuni moderne ale contrainsurgenței

Sri Lanka este singura țară care a învins terorismul de trei ori, deși acest fapt nu este evidențiat prea mult în discursul istoric, politic sau militar. În 1971, armata din Sri Lanka a învins insurgența din sud, condusă de Janatha Vimukthi Perumana/JVP (*Peoples Liberation Front/Frontul Popular de Eliberare*), al cărui obiectiv, la acea vreme, era răsturnarea guvernului. Când JVP a reapărut, în 1989, și a încercat să răstoarne guvernul încă o dată, acesta a fost contracara, în mod similar. Este demn de remarcat faptul că, în 1971, majoritatea comandanților organizației au fost eliminați de armata srilankeză, deși liderul rebeliunii a rămas în viață; acest lucru a dus la renașterea mișcării, 19 ani mai târziu.

LTTE a folosit rivalitățile politice pentru a submina guvernul din Sri Lanka, cu scopul de a evita o campanie militară prelungită împotriva organizației. Filosofia sa era să exploateze orice oportunitate de a destabiliza țara și de a diminua voința națională de a lupta. A reușit chiar să exercite presiuni internaționale asupra guvernului legitim și să-l oblige să cedeze propriilor condiții.

Abia după eliminarea liderului, în 1989, JVP nu a mai putut să repara decât o amenințare. Al treilea exemplu este, desigur, înfrângerea LTTE, o organizație mult mai puternică și mai nemiloasă decât JVP. Este interesant de observat că, deși Velupillai Prabhakaran, liderul suprem al Tigrilor Tamil, a fost eliminat împreună cu toate celelalte niveluri de conducere, LTTE este încă capabil să se îndrepte spre obiectivul dorit de a crea un stat separat. „*Centrul de greutate*” al grupurilor insurgente și teroriste moderne este înrădăcinat în ideologia lor și, deoarece aceasta este intangibilă, mișcarea nu se prăbușește, chiar dacă figurile sale emblematice sunt eliminate. Războiul modern este un sistem interconectat de acțiuni politice, economice, psihologice și militare care vizează răsturnarea autorității stabilite a unei țări (Schmid, 2005). Pentru a atinge acest scop, agresorul încearcă să exploateze tensiunile interne ale țării prin mijloace ideologice, sociale, religioase și economice, folosind orice este susceptibil de a avea o influență profundă asupra populației. Principiul lui Clausewitz enunță că „*războiul este, așadar, un act de violență menit să-l oblige pe adversarul nostru să ne îndeplinească voința*”.

LTTE a folosit rivalitățile politice pentru a submina guvernul din Sri Lanka, cu scopul de a evita o campanie militară prelungită împotriva organizației. Filosofia sa era să exploateze orice oportunitate de a destabiliza țara și de a diminua voința națională de a lupta. A reușit chiar să exercite presiuni internaționale asupra guvernului legitim și să-l oblige să cedeze propriilor condiții.

Astăzi, victoria în luptă nu duce neapărat la victoria în conflict. Planificarea, jocurile de război și execuția trebuie să ia în considerare toate aceste implicații. Una dintre armele folosite de actorii nestatali pentru a-și atinge scopul este terorismul, în special cel care vizează direct națiunea pentru a-i face pe cetățenii acesteia să se simtă nesiguri și speriați. Acest lucru va crea ideea că teroriștii sunt invincibili și că guvernul nu mai este capabil să-i învingă. Drept urmare, nivelurile

de recrutare pentru campania militară vor scădea drastic, pe măsură ce populația începe să creadă și, apoi, să accepte că victoria nu poate fi obținută. Pierderea voinței naționale duce invariabil la instabilitate politică în țară și, prin urmare, permite adversarului să-și atingă obiectivele.

Pentru a contracara orice insurecție sau campanie teroristă, este vital să se identifice adversarul cu o precizie extremă. Aceasta include identificarea „centrului de greutate” la fiecare nivel al operațiunii și descoperirea punctelor decisive în fiecare etapă. În contextul actual, este o sarcină extrem de dificilă, deoarece adversarul rămâne fără chip. Adesea, „centrul de greutate” nu este doar dificil de identificat. Uneori, acesta este invizibil. Astăzi, insurgenții preferă să-și formeze „centrul de greutate” pe ceva intangibil, generând confuzie în rândul forțelor de contrainsurgență. Deși Velupillai Prabhakaran a fost identificat drept „centrul de greutate” al LTTE, organizația nu s-a prăbușit odată cu eliminarea sa, așa cum s-a întâmplat în cazul JVP.

RĂZBOIUL COMPOZIT: DIMENSIUNEA MODERNĂ A RĂZBOIULUI ASIMETRIC

Conceptul de state mai slabe sau actori nestatali care găsesc modalități și mijloace inovatoare pentru a compensa un adversar superior este baza fundamentală a războiului asimetric. Acestea caută să exploateze slăbiciunea adversarului pentru a optimiza succesul. Nu respectă termeni și condiții fixe, nici reguli de angajament; nu au un mod de operare specific și adesea au inițiativa. Insurgenții tind să evite o luptă corectă pe câmpul de luptă. „Centrul de greutate” este adesea invizibil, intangibil, greu accesibil și capabil să se schimbe rapid.

Teroristul caută întotdeauna ceva nou, original și inovator pentru a obține elementul surpriză. Intenția sa principală este de a insufla teroare și de a perturba normalitatea pentru a crea destabilizare politică. O importantă caracteristică a războiului asimetric modern este că intenția principală a actorului nestatal este aproape întotdeauna de a purta un război de durată.

decât costurile îndeplinirii cerințelor sale, acesta poate fi tentat să facă unele compromisuri. În cele trei decenii de conflict prelungit din Sri Lanka se poate observa că, ori de câte ori guvernul se afla într-o poziție relativ mai slabă, a optat pentru negocieri cu LTTE.

Președintele J.R. Jayewardene (1978-1989) a trebuit să opteze pentru un acord de încetare a focului, deoarece nu a putut lupta împotriva LTTE, având în vedere că insurecția făcea deja ravagii în sud și nu a putut continua operațiunile militare sub presiunea Indiei. Când Chandrika Kumaratunga (1994-2005) a fost aleasă președinte cu o marjă clară de vot, era novice în politică și, prin urmare, a preferat negocierile. În 2002, când *Partidul Național Unit/United National Party (UNP)*, aflat în opoziție, a câștigat majoritatea în legislativ, au existat tulburări politice în țară, iar economia nu a putut susține campania militară. Acest lucru l-a determinat pe prim-ministrul Ranil Wickremasinghe (1993-1994, 2001-2004) să opteze pentru negocieri, compromițând mai multe aspecte vitale, critice pentru securitatea națională. Președintele Mahinda Rajapaksa a trebuit, inițial, să continue negocierile după ce a câștigat alegerile din 2005 la o mică diferență de vot și și-a consolidat, treptat, stabilitatea politică, până când a avut puterea de a lupta într-o campanie militară (Gunaratna, 2016).

Abordările asimetrice în conflictele militare pot include atentate sinucigașe cu bombă, utilizarea dispozitivelor explozive improvizate, utilizarea populațiilor civile ca scuturi umane, luarea de ostatici, asasinarea persoanelor cheie, atacuri cibernetice și punerea în pericol a rețelelor de informații. Abordările asimetrice pot fi aplicate la toate nivelurile războiului. Indiferent de nivel, aceste metode sunt întotdeauna utilizate pentru a obține un efect strategic decisiv. Acest studiu susține că există și alte abordări, toate fiind utilizate de LTTE – instrumente politice, diplomatice, economice și de propagandă, utilizarea spațiului cibernetic și exploatarea diasporei. Cu toate acestea, victoria în luptă nu duce întotdeauna la victoria în conflict.

De exemplu, în timpul războiului din Vietnam, forțele Viet Cong au fost zdrobite de forțele americane în majoritatea confruntărilor directe. În 1968, forța principală a Viet Cong a fost aproape anihilată în timpul Ofensivei Tet. Dar, din punct de vedere politic, dezastrul Viet Cong a devenit foarte important pentru cauza comunistă (Mack,

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNESCĂ

Președintele J.R. Jayewardene a trebuit să opteze pentru un acord de încetare a focului, deoarece nu a putut lupta împotriva LTTE, având în vedere că insurecția făcea deja ravagii în sud și nu a putut continua operațiunile militare sub presiunea Indiei.

În timpul Războiului de Independență algerian (1954-1962), forțele franceze i-au zdrobit pe rebelii algerieni; cu toate acestea, Algeria a obținut, în cele din urmă, independența.

1975). Sprijinul public american pentru război a scăzut dramatic după Ofensiva Tet, deoarece realitatea din teren și distrugerea forței principale a Viet Cong au fost puțin relatate în presa occidentală, oferind, astfel, o victorie mediatică Viet Cong-ului, în special din cauza pagubelor colaterale considerabile. Aceasta a dus la o scădere a voinței naționale a americanilor de a lupta în război. A dus chiar la o schimbare de președinți în SUA și la retragerea trupelor din Vietnam.

Lyndon B. Johnson (1963-1969), care a trimis primele trupe americane în Vietnamul de Sud, în martie 1965, a fost înlocuit de Richard Nixon (1969-1974) la următoarele alegeri. Nixon a semnat, în cele din urmă, Acordurile de Pace de la Paris, în ianuarie 1973, punând oficial capăt implicării directe americane în Vietnam. În mod similar, deși sfârșitul războiului pe teren a adus pacea în Sri Lanka, această pace este încă fragilă. Diaspora își continuă lupta în spațiul cibernetic și pe străzile țărilor străine pentru a submina integritatea teritorială a țării (Amarasinghe, 2020, p. 178). *Tamil National Alliance/Aliața Națională Tamil* continuă să ceară mai multă putere pentru Consiliile Provinciale de Nord, prin implementarea deplină a celui de-al 13-lea amendament la constituție. În timpul Războiului de Independență algerian (1954-1962), forțele franceze i-au zdrobit pe rebelii algerieni; cu toate acestea, Algeria a obținut, în cele din urmă, independența. Există argumente conform cărora comunitatea internațională ar trebui să fie implicată în crearea unei patrii Tamil în părțile de nord și de est din Sri Lanka, după modelul Kosovo sau Timorul de Est. Prin urmare, integritatea teritorială a țării rămâne amenințată, în ciuda victoriei militare.

Se credea că, odată ce conducerea era eliminată, orice organizație teroristă se va prăbuși, în cele din urmă. Între 1987 și 1989, rebeliunea Janatha Vimukthi Peramuna (JVP) din sudul Sri Lanka a reprezentat o amenințare puternică pentru guvern. Eliminarea liderului JVP, Rohana Wijeweera, în 1989, a cauzat prăbușirea rebeliunii. Se credea, de asemenea, că „centrul de greutate” al LTTE era reprezentat de liderul său. Cu toate acestea, în ciuda morții lui Velupillai Prabhakaran și a multor lideri de rang înalt ai LTTE, amenințarea persistă. Deși o campanie militară de succes a fost văzută până acum ca reprezentând zorii păcii, amenințarea la adresa integrității teritoriale și a suveranității rămâne neschimbată în conflictele moderne, chiar și după succesul militar.

Observații similare s-ar putea face și despre Al-Qaeda, de la eliminarea lui Osama Bin Laden. Prin urmare, este clar că acesta este un nou tip de război, unul care nu poate fi câștigat pur și simplu prin eliminarea liderului, deoarece acesta nu mai este „centrul de greutate”. Acest nou război exploatează oportunități militare, politice, economice, diplomatice, cibernetice și propagandistice, pentru a atinge obiectivul final dorit. Deoarece este compus dintr-un amestec de metode și elemente ale diferitelor tipuri de război și alte elemente esențiale pentru distrugerea puterii naționale, acest tip de război poate fi descris ca „război compozit”.

Urmărind să creeze condițiile necesare pentru a crea o patrie a Tamili, LTTE a dezvoltat o strategie de război unică pentru a lupta împotriva guvernului din Sri Lanka. Tacticele adoptate au fost originale și inovatoare; traversând granițele militare tradiționale, acestea au cuprins multe varietăți de război. LTTE și-a început lupta folosind tactici de gherilă. Inițial, nu au putut lupta împotriva Forțelor Armate din Sri Lanka, numeric superioare, așa că au recurs la tactici rapide de tip „lovește și fugi”. Metodele pe care le-au folosit au fost definite de teoreticienii militari ca fiind neconvenționale. Acestea se axează pe concentrarea asupra populației pentru a influența sau a obține controlul prin metode politice, psihologice și economice. Pe măsură ce a devenit mai puternică, LTTE a început să combine tactici neconvenționale și convenționale, ca instrumente pentru a-și depăși inferioritatea numerică și tehnologică. În același timp, folosind forțe convenționale și o forță neconvențională sau de gherilă, și-a sporit efectul de valorificare militară, aplicând simultan atât forța convențională, cât și pe cea neconvențională. Aceasta se conformează multora dintre criteriile pe care gânditorii militari le-au numit *Compound Warfare/război compus* (Huber, 2011). Pe măsură ce s-au schimbat circumstanțele și au crescut resursele, strategiile LTTE au evoluat, devenind mai sofisticate, mai subtile și mai complexe.

Astfel, etapele ulterioare ale războiului Eelam prezintă o combinație de activități militare convenționale și neconvenționale, cu mijloace non-violente, implicând persuasiunea, precum și influența economică și politică, pentru a atinge scopul dorit. Acesta a fost descris ca război hibrid. Toate aceste metode au fost alinate cu obiectivul de a spulbera coeziunea generală a statului srilankez și voința sa de a lupta.

Acest nou război exploatează oportunități militare, politice, economice, diplomatice, cibernetice și propagandistice, pentru a atinge obiectivul final dorit. Deoarece este compus dintr-un amestec de metode și elemente ale diferitelor tipuri de război și alte elemente esențiale pentru distrugerea puterii naționale, acest tip de război poate fi descris ca „război compozit”.

După cum ne spune *British Manoeuvrist Approach to Warfare/ Abordarea britanică a manevrei în război*, aceasta necesită o atitudine mentală în care generarea surprizei și preluarea inițiativei sunt combinate cu hotărârea nestăvilă de a reuși. Aceasta pare să definească LTTE.

CONCLUZII

În acest studiu, am încercat să reflectez asupra diferitelor teorii și definiții ale războiului asimetric și să le corelez cu războiul Eelam. Tacticele și strategia LTTE par să întrușipeze toate aceste caracteristici diferite. Metoda adoptată a fost compusă din multe elemente; unele dintre ele sunt bine cunoscute, încercate și testate, altele sunt noi și originale. Rezultatul este o nouă dimensiune a războiului asimetric.

LTTE au pus accent pe „spațiul mental/Mind Space”. Vizând „spațiul mental” spre deosebire de „spațiul terestru/Land Space”, strategiile lor s-au concentrat pe diminuarea voinței naționale și a moralului soldaților. Necombatanții au fost adesea vizați. Masacre în masă care vizau singalezii și musulmanii au fost comise în satele apropiate de zonele lor de control. Bombe explodau în orașele mari, adesea în transportul public. Scopul era de a insufla teroare în inimile cetățenilor și de a forța guvernul să pună capăt violenței. Vizarea economiei a dus la o creștere a costului vieții, contribuind rapid la nepopularitatea guvernului aflat la putere. Aceste tactici au avut dublul efect de a împiedica campaniile militare și de a forța guvernele mai slabe să le accepte termenii și condițiile. Atacurile lor s-au bucurat de mare publicitate într-o perioadă scurtă de timp, atât la nivel local, cât și internațional. Drept urmare, LTTE a reușit să se prezinte ca o forță invincibilă. Aceasta a cauzat armatei din Sri Lanka probleme uriașe în campania sa de recrutare (Hoffman, 2002).

O altă caracteristică predominantă este lipsa totală de considerație pentru daunele colaterale. LTTE nu a apreciat viața în urmărirea obiectivelor sale. Toate cadrele purtau capsule sinucigașe la gât, pentru a fi folosite în cazul în care erau capturate sau erau pe cale să fie capturate. Erau asasinat sub orice suspiciune de trădare. Dacă nu puteau fi evacuate după ce erau rănite pe câmpul de luptă, erau ucise. LTTE a folosit pe scară largă atentatori sinucigași cu bombă în timpul

atacurilor sale. Civili erau folosiți ca scuturi umane. Artileria lor era amplasată în apropierea zonelor civile, având în vedere unitățile de contra-bombardament ale armatei din Sri Lanka. Înainte de lansarea atacului final, Prabhakaran a refuzat să lase civilii să plece.

În timpul Operațiunii umanitare, când civilii s-au adunat în număr mare pentru a traversa granița sau pentru a se îmbarca pe o navă a Comitetului Internațional al Crucii Roșii/CICR, LTTE i-a atacat pe cei care încercau să plece și a tras asupra lor. Această lipsă totală de considerație pentru distrugerea și pierderea de vieți omenești a oferit LTTE un avantaj față de guvern, care a trebuit să ia în considerare costurile politice, diplomatice, economice și materiale. Marcând diferența dintre actorii statali și cei nestatali, în viitor, acțiunile oricărui grup terorist sunt dificil de prevăzut, deoarece adesea nu pot fi imaginate. Cu toate acestea, produsul final este, adesea, mai ușor de prevăzut – instabilitate, insecuritate și frică.

Aceasta este o trăsătură distinctivă cheie a „războiului compozit”. Se credea că Prabhakaran și conducerea acestuia reprezentau „centrul de greutate” al LTTE. Mulți gânditori militari, inclusiv armata srilankeză, au presupus că eliminarea lui Prabhakaran ar însemna sfârșitul separatismului Tamili. Cu toate acestea, chiar și la 15 ani de la eliminarea nu doar a lui Prabhakaran, ci și a întregii conduceri de vârf a LTTE, amenințarea nu a dispărut. A venit momentul să reconsiderăm care a fost „centrul de greutate” al LTTE.

Prabhakaran a fost, probabil, „centrul de greutate” militar sau operațional. Dar, ideologia LTTE, cererea sa pentru o patrie separată, este adevăratul centru. Acesta este ceva intangibil și, de aceea, continuă să dăinuie. Un „centru de greutate” tangibil poate fi eliminat și, ca urmare, organizația se va prăbuși.

Este clar că LTTE a adoptat diverse strategii pentru a destabiliza guvernul din Sri Lanka. Tacticele lor au variat de la gherilă la război convențional, urmărind să atace elemente ale puterii naționale și acordând o importanță primordială diminuării voinței naționale.

GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Prabhakaran a fost, probabil, „centrul de greutate” militar sau operațional. Dar, ideologia LTTE, cererea sa pentru o patrie separată, este adevăratul centru. Acesta este ceva intangibil și, de aceea, continuă să dăinuie. Un „centru de greutate” tangibil poate fi eliminat și, ca urmare, organizația se va prăbuși.

LTTE este singura grupare care a reușit să asasineze doi lideri mondiali – Rajiv Gandhi din India, în 1991, și Ranasinghe Premadasa din Sri Lanka, în 1993. În ambele cazuri, LTTE a efectuat atacuri sinucigașe extrem de bine planificate și orchestrate, care au trecut cu succes de cele mai stricte cordoane de securitate din India și Sri Lanka.

LTTE și-a început campania folosind tactici de gherilă de nivel primar, dar s-a dezvoltat într-o forță formidabilă, care a reușit să țină la distanță forțele armatei indiene, a patra ca mărime din lume.

LTTE este singura grupare care a reușit să asasineze doi lideri mondiali – Rajiv Gandhi din India, în 1991, și Ranasinghe Premadasa din Sri Lanka, în 1993. În ambele cazuri, LTTE a efectuat atacuri sinucigașe extrem de bine planificate și orchestrate, care au trecut cu succes de cele mai stricte cordoane de securitate din India și Sri Lanka. Aceasta a reprezentat o intervenție extrem de importantă în politica ambelor țări, fiind un factor decisiv în stabilirea guvernului sau a liderului care urma să guverneze India și Sri Lanka.

LTTE au adoptat toate tipurile de strategii de război. De asemenea, au avut capacitatea de a influența scenariile globale în favoarea lor. Caracteristicile războiului neconvențional, ale războiului compus, ale războiului hibrid și ale războiului de gherilă erau utilizate în mod obișnuit. Multe dintre abordările LTTE au fost unice și, prin urmare, nu pot fi plasate sub o singură formă de război existentă în prezent. Prin urmare, este clar că LTTE a folosit toate dimensiunile într-un mod care să-i ajute să își atingă obiectivul. Acest amestec al multor abordări existente și exploatarea „centrului de greutate” intangibil distinge războiul asimetric modern de alte tipuri de război. Deoarece este un amestec de strategii, stiluri de război, concepte și tactici, l-am definit drept „război compozit”. Este vital ca practicienii și teoreticienii să identifice faptul că acesta reprezintă un nou tip de război care, prin însăși natura sa, este mult mai periculos decât „încarnările” anterioare ale conflictelor asimetrice.

BIBLIOGRAFIE:

1. Amarasinghe, P. (2020). *Paradise Lost: Impact of Ethnic Nationalism in Sri Lanka*. Geneva: Springer, p. 178.
2. Arreguin-Toft, I. (2001). *How the Weak Win War: A Theory of Asymmetric Conflict*, vol. 26, nr. 1.
3. Clausewitz, C. von (2003), *On War*, ediție tradusă de J. Graham. Penguin: Londra.
4. Chandrapuruma, N. (2012). *Gotta's War: The Annihilation of the LTTE*. Colombo: VijithaYapa, p. 45.
5. DeVotta, N. (2009). *The Liberation Tigers of Tamil Eelam and the Lost Quest for Separatism in Sri Lanka*. În *Asian Survey*, vol. 49, nr. 6.

6. Ganguly, S. (2018). *Ending the Sri Lanka Civil War*. În *Daedalus*, vol. 147, nr. 1.
7. Gunaratna, R. (1987). *War and Peace in Sri Lanka*. Colombo: Institute for Fundamental Studies.
8. Gunaratna, R. (2016). *Global Threat Forecast*. În *Revista UNISCI*, vol. 2, nr. 2.
9. Herman, P. (1997). *Asymmetrical Warfare: Seizing the Threat*. În *Joint Strategy Review*, vol. 4, nr. 3.
10. Hoffman, B. (2002). *The First Non-State Use of a Chemical Weapon in Warfare: The Case of LTTE*. În *Small Wars and Insurgencies*, vol. 20, nr. 1.
11. Huber, T. (2011). *Compound Warfare: The Fatal Knot*. Colorado: Institute for Small Warfare.
12. Jablonsky, D. (2008). *Theory of War and Strategy*. În *The Journal of the US Army War College*, vol. 4, nr. 1.
13. Kennedy, P. (1988). *Rise and Fall of the Great Powers*. New York: Vintage.
14. Mack, A. (1975). *Why Big Nations Lose Small Wars: The Politics of Asymmetric Conflict*. În *Strategic Studies*, Routledge.
15. Metz, S., Johnson, D. (2001). *Asymmetry and U.S. Military Strategy: definition, background, and strategic concepts*, <https://press.armywarcollege.edu/monographs/121/>, accesat la 11 martie 2025.
16. Mitra, J. (1988). *Tension and Conflict in Sri Lanka*. În *World Politics*, vol. 27, nr. 2.
17. Schmid, A. (2005). *Terrorism as Psychological Warfare*. În *Democracy and Security*, vol. 1, nr. 2.
18. Stokke, K. (2006). *Building the Tamil Eelam State: Emerging State Institutions and Forms of Governance in LTTE Controlled Areas in Sri Lanka*. În *Third World Quarterly*, vol. 27, nr. 6.
19. Swamy, N. (2009). *Is LTTE about to be Vanquished?* În *Indian Foreign Affairs Journal*, vol. 4, nr. 1.

